

VAN EURO TOT KENNISOVERDRACHT

Jaarverslag POP3 Brabant 2020

Inleiding

pagina 2

Highlights

pagina 3

Projecten

pagina 4

Inleiding

Subsidie voor Brabantse plattelandontwikkeling

Het Europese POP3-programma stimuleert innovatie en verduurzaming op het platteland met tal van maatregelen. Van directe investeringen op het boerenerf tot fysieke ingrepen in bossen, vennen en beken. Van kennisoverdracht tot het ontwikkelen van innovatieve producten en processen.

Het is belangrijk dat de landbouw in Noord-Brabant innoveert en vernieuwt, zodat het milieu wordt beschermd, de rendabiliteit wordt verhoogd en de verbinding met de maatschappij wordt versterkt. Dit vereist een goede balans tussen landbouw en andere functies van het platteland, zoals natuur, waterbeheer, klimaatadaptatie en recreatie. Dit betekent ook een ingrijpend veranderingsproces van de landbouw en agrofoodsector, waarbij investeringen voor verduurzaming zich terugverdienen uit de markt.

Daarom stimuleren we agrariërs, waterschappen, gemeenten, grondeigenaren, natuurorganisaties, kennisinstellingen en betrokkenen in de agrofoodketen om samen te werken en van de Europese POP-subsidies gebruik te maken. Daardoor ontstaan kansen, worden obstakels weggenomen of voorwaarden geschapen. Zo blijft het Brabantse platteland ook voor toekomstige generaties aantrekkelijk en economisch belangrijk.

Verlenging van het programma

De looptijd van het huidige POP3-programma is ten einde. Inmiddels is besloten het bestaande programma te verlengen tot en met 2022. Deze verlenging wordt het POP3+ genoemd. Dit programma omvat extra budget voor nieuwe openstellingen om de plattelandontwikkeling in Noord-Brabant te blijven stimuleren tot aan de start van de nieuwe programmaperiode.

Vooruitlopend op het nieuwe programma, zal tijdens de overbruggingsperiode focus aangebracht worden op de thema's klimaat, biodiversiteit, bodem en kringlooplandbouw (inclusief stikstof).

Wist u dat...

- In 2020 de laatste 37 projectaanvragen zijn goedgekeurd binnen het POP3 Brabant-programma. De beschikkingen van deze projecten komen in totaal op een subsidiebedrag van 8,7 miljoen euro.
- In het afgelopen jaar 62 POP3 Brabant-projecten succesvol zijn afgerond. Daarmee staat de teller op 104 projecten.
- Er binnen POP3 een zeer populaire maatregel is speciaal gericht op jonge landbouwers. Deze maatregel sloot in 2020 voor de vijfde keer en werd voor de vijfde keer ruim overvraagd. In totaal zijn er 222 aanvragen goedgekeurd voor deze maatregel voor een budget van 3,6 miljoen euro. Van deze projecten zijn er reeds 119 afgerond.
- Er in afwachting van de nieuwe programmaperiode besloten is om over te gaan tot een verlenging van het bestaande POP3-programma, het zogenaamde POP3+. Dit programma POP3+ zal in ieder geval 2021 omvatten en naar alle waarschijnlijkheid ook 2022. In het POP3+ zal focus worden aangebracht op de thema's klimaat, biodiversiteit, bodem en kringlooplandbouw (inclusief stikstof). Lees er [hier](#) meer over.

Highlights

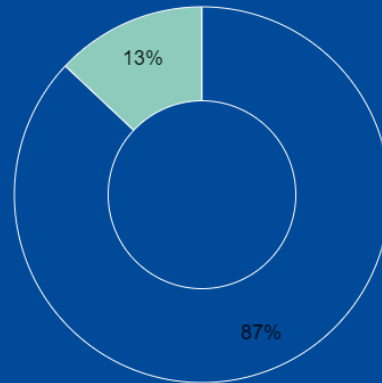
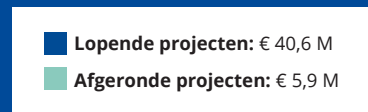
€ 83.597.467
Verleende subsidie

€ 160.701.144
Investering

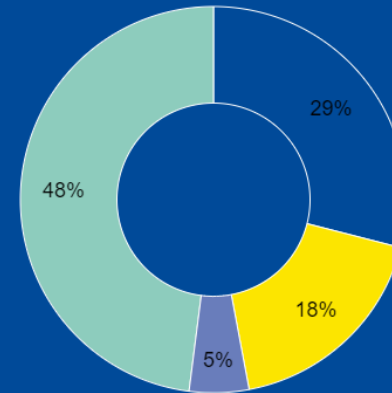
535
Projecten

571
Ondersteunde organisaties

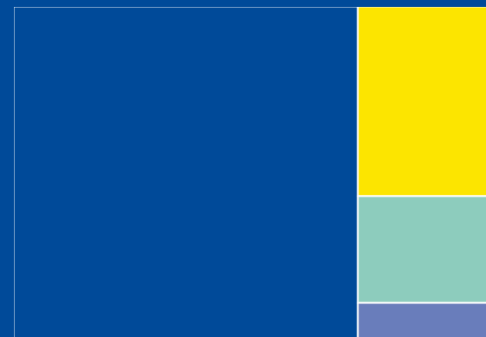
Uitputting subsidiebudget

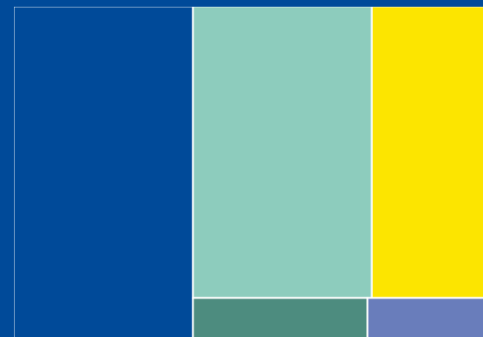
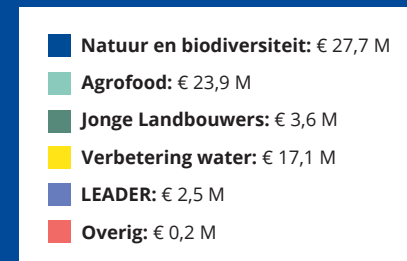
Projectfinanciering

Type instrument

Thema

*De genoemde bedragen betreffen Europese subsidie en cofinanciering van de Provincie Noord-Brabant

*De genoemde bedragen betreffen Europese subsidie en cofinanciering van de Provincie Noord-Brabant

Projecten in de schijnwerpers

De Laarhoeve bundelt krachten tegen voedselverspilling (1/2)

Samenwerking voor innovaties – Proeftuin Productinnovatie Streekproducten Brabant

De Laarhoeve is een ontwikkelboerderij gelegen aan de rand van het dorp Diessen en natuurgebied Diessens Broek. Het bedrijf ontwikkelt producten voor ondernemers uit de streek met inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het POP3 Brabant-project 'Proeftuin Productinnovatie Streekproducten Brabant' is opgestart om agrarische restproducten om te zetten in nieuwe producten. In het project zijn door de samenwerkingspartners testfaciliteiten ingericht voor lokale ondernemers. Met behulp van professionele apparatuur, kennis en expertise ontwikkelen en testen zij nieuwe (streek)producten, van receptuur tot en met etikettering en kostprijsberekening.

Project: De Laarhoeve – Proeftuin Productinnovatie

Projectpartners:

De Laarhoeve BV, Akkerbouwbedrijf Verschure CV, Aldo BV, Coöperatie Heibloem Eieren U.A., Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie, Helicon, Stichting HAS Hogeschool

Looptijd:

1 mei 2016 – 31 januari 2020

Financiering:

Europa: € 117.412

Provincie Noord-Brabant: € 117.412

Privaat: € 374.036

Iedere agrarische ondernemer heeft tien tot twintig procent tweede keus of restproducten. Grote ondernemers kunnen deze op volle pallets afzetten via veilingverkoop. Kleine ondernemers uit de streek hebben deze afzetkanalen echter niet, waardoor veel tweede keus of restproducten verloren dreigen te gaan of afgevoerd worden naar de voederindustrie. De Laarhoeve steekt hier een stokje voor. Het verwerkt de tweede keus of restproducten van kleine ondernemers door middel van productinnovatie tot allerlei nieuwe voedingsproducten. Vervolgens gaan de nieuw ontwikkelde producten terug naar de ondernemers die ze zelf verkopen. Met herkomstgarantie, want de Laarhoeve is een van de weinige partijen die de ondernemer de garantie biedt dat alleen eigen product in het potje terecht is gekomen.

Van varkensbedrijf tot proeftuin

Judy Kerkhofs is eigenaresse van de Laarhoeve. We moeten terug in de tijd om te horen hoe de Laarhoeve is ontstaan. Op het moment dat haar ouders hun varkensvermeerderingsbedrijf wilden overdragen, was er niemand om het voort te zetten. Judy zelf was werkzaam in de zorg. Echter na het lezen van een artikel over zorgboerderijen, maakte ze een sprong in het diepe en startte een van de eerste zorgboerderijen in Nederland. Onderdeel van het zorgaspect was het telen en verkopen van groente en fruit. Dit bleek een succes want inmiddels bestaat de Laarhoeve al meer dan 20 jaar. Van zorgboerderij is het bedrijf doorgroeid naar ontwikkelboerderij en nu dan zelfs naar proeftuin. Het is een antwoord op voedsel- én talentverspilling. Judy Kerkhofs: "De vraag naar productinnovatie is in de loop der jaren dusdanig toegenomen dat zonder opschaling en verbetering van de faciliteiten niet alle lokale ondernemers geholpen konden worden. Door met de juiste partners een proeftuin op te zetten, konden we onze slagkracht vergroten."

Inspelen op trends

De doelstelling van het POP3 Brabant-project is het ontwikkelen en toegankelijk maken van professionele testfaciliteiten voor productontwikkeling en -innovatie voor ondernemers die hun tweede klasse groenten, fruit, eieren en eventueel andere producten willen verwerken tot onderscheidende (streek)producten met toegevoegde waarde, waarbij op nieuwe trends wordt ingespeeld zoals 'gezondheid', 'puur' en 'herkenbaarheid'.

"Een belangrijke trend is de ontwikkeling van gezonde producten, zoals verlaging van suiker- en zoutgehaltenes, het behouden van vitamines en het verhogen van de voedingswaarde door toevoeging van natuurlijke stoffen, zoals bijvoorbeeld eiwitten. Dit laatste kan van grote waarde zijn voor kwetsbare doelgroepen zoals ouderen", licht Judy toe.

Het samenwerkingsverband

Om te kunnen fungeren als testlocatie voor productinnovatie van (streek)producten, was een aantal vernieuwingen en aanpassingen nodig bij de Laarhoeve. Hiervoor heeft de Laarhoeve samenwerking gezocht met een vijftal partners. Drie agrarische bedrijven zijn onderdeel van het samenwerkingsverband: Akkerbouwbedrijf Verschure CV ('De Kersenhof'), Aldo BV ('Natuurlijk Tomaat') en Coöperatie Heibloem (Lekker'nei). Naast de inbreng van expertise en netwerk brengen deze drie bedrijven ook eigen producten in voor productontwikkeling zodat in de pilotperiode van het project de testfaciliteiten konden worden uitgetest. De overige partners zijn de HAS Hogeschool en de Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO). ZLTO draagt zorg voor de complete projectondersteuning en communicatie richting de doelgroep van agrarische ondernemers die behoefte heeft aan professionele faciliteiten voor productinnovatie en productie van toegevoegde waarde producten.

"De komende jaren willen we vele ondernemers blijven helpen om meerwaarde voor hun restproduct te creëren en voedselverspilling tegen te gaan"

Experimenteerkeuken

Om te blijven voldoen aan de toenemende vraag vanuit de ondernemer zijn op de locatie van de Laarhoeve de testfaciliteiten uitgebreid met een professionele experimenteerkeuken en een professionele productielijn. De oude keuken is omgebouwd tot proeflokaal productinnovatie. "Wij noemen het 'De Kromme Pollepel'", zegt Judy trots. In de experimenteerkeuken worden nieuwe producten ontwikkeld en getest in een kleinschalige en experimentele omgeving. Ondernemers kunnen zelf gebruik maken van de faciliteiten of ze kunnen de Laarhoeve vragen producten voor hen te ontwikkelen.

De Laarhoeve bundelt krachten tegen voedselverspilling (2/2)

Samenwerking voor innovaties – Proeftuin Productinnovatie Streekproducten Brabant

Professionele productielijn

Een professionele productielijn was nodig om de experimenten uit de experimenteerkeuken te kunnen testen in een professionele omgeving. Maar een grootschalig productieproces stelt ook specifieke eisen aan producten en verwerking daarvan. Judy licht toe dat door de toenemende vraag naar productinnovatie ook de mate van professionaliteit toenam: "Op het moment dat je producten voor een ander maakt, zijn er diverse eisen waaraan je moet voldoen. De HACCP Certificering is één van die eisen. Het behalen van de FSSC 22000 is onderdeel geweest van het project. Het waarborgt het voedselveiligheid transport. In de bestaande bouw van de Laarhoeve bleek het niet mogelijk om aan de HACCP-normen te voldoen. Nieuwbouw was daarom een vereiste om de doelstellingen te realiseren."

POP3-subsidie helpt meerdere ondernemers

"De financiële impuls die de POP3-subsidie met zich meebracht was noodzakelijk om de doelstellingen te behalen. Maar ook de samenwerking met de ZLTO hadden we nodig om het project te kunnen draaien. Dit hadden we niet zelf gekund", zegt Judy stellig. "Als we de bouw volledig zelf hadden moeten financieren, was de prijs van onze producten zo hoog geworden dat het voor de lokale ondernemer niet meer rendabel was geweest om zijn product bij ons te laten verwerken. De POP3-subsidie heeft niet alleen ons geholpen maar helpt een heleboel ondernemers tegelijkertijd omdat we de kosten van de productie op deze manier laag kunnen houden."

Blik op de toekomst

Na twintig jaar is de Laarhoeve nog steeds een voorloper op de markt: "Het wiel wordt hier telkens opnieuw uitgevonden." Ook de persoonlijke motivatie van Judy Kerkhofs maakt een verschuiving door. Waar ze zich destijds volledig focuste op de zorg, verschuiven

haar interesse en drijfveer steeds meer richting innovatie. Maar ze zal haar eerste passie nooit loslaten: "Eigenlijk zorgen wij door het opzetten van de proeftuin ook voor de ondernemer uit de streek. Onze doelstelling is om de komende jaren zowel te groeien in het aantal medewerkers (zorg cliënten) als de productie te verdubbelen. Bovendien vind ik het erg belangrijk om bij te blijven dragen aan de maatschappelijke thema's die er spelen rondom voedselverspilling. Het POP3-project levert een belangrijke bijdrage aan de verschuiving van een bestaande kostenreductiestrategie naar een meerwaardestrategie met nieuwe marktconcepten, nieuwe verdienmodellen en meerwaardecreatie."

Korte waardeketen draagt bij aan duurzame landbouw en veeteelt (1/2)

Fysieke investering in verduurzaming en innovatie – Integraal duurzame toegevoegde waardeketen 2.0

Jasper en Afke Baukje Spierings zijn sinds 2017 eigenaar van melk- en vleesveehouderij Boer Spierings. Het familiebedrijf is in 1975 gestart als melkveebedrijf. In 2008 is daar het maken en verkopen van eigen kaas aan toegevoegd. De eerste landwinkel was hierdoor een feit. Het bedrijf is gelegen op z'n 300 meter van de bebouwde kom van Oss. Een locatie waar veel meer mogelijk is dan alleen maar veehouderij, want door de ligging aan de rand van de stad leent deze zich bij uitstek om een verdere stap in de richting van de consument te zetten. Met dit in het achterhoofd heeft Boer Spierings de 'Integraal duurzame toegevoegde waardeketen 2.0' opgestart.

Project:
Boer Spierings –
Intergaaf duurzame
korte toegevoegde
waardeketen 2.0

Projectpartners:
Spierings Melkvee

Looptijd:
1 augustus 2018 – 22 januari 2021

Financiering:
Europa: € 110.896
Provincie Noord-Brabant: € 110.896
Privaat: € 332.689

Na de bedrijfsovername in 2017 was het de droom van Afke Baukje en Jasper om de keten korter te maken en zo bij te dragen aan een duurzame landbouw. De landwinkel bestond op dat moment alweer tien jaar en de tijd was rijp voor een nieuwe impuls. Het doel werd gesteld: een korte waardeketen ontwikkelen door op een doeltreffende manier meerwaarde te creëren voor de eigen producten en deze binnen het eigen bedrijf af te zetten aan de consument. Om dit idee te verwezenlijken, bedachten Jasper en Afke Baukje een modulair winkelconcept waarmee ze zowel mede melkveehouders als consumenten willen inspireren.

POP3-aanvraag

Een bedrijfsovername in de agrarische sector is echter enorm kapitaal intensief en extra financiering voor investeringen is in deze tijd niet altijd even gemakkelijk. Dat is de reden waarom Boer Spierings kort na de overname een projectaanvraag indiende voor POP3 Brabant-subsidie. De subsidie werd toegekend. Afke Baukje zegt: "Als de POP3-subsidie er niet was geweest, had het project of in delen opgezet moeten worden opgezet, of we hadden alles jaren uitgesteld. Het opzetten van een korte keten waarbij je consumenten betreft moet je in één keer goed doen of niet, je hebt maar één kans om een eerste indruk te maken." Afke Baukje heeft de hele POP3-aanvraag en projectadministratie in eigen beheer uitgevoerd, zonder daarbij een intermediair te betrekken. "De samenwerking met Stimulus heb ik daarbij als erg prettig ervaren," benadrukt ze.

Stroomversnelling

Door de toekenning van de POP3 Brabant-subsidie kwam de realisatie van de korte keten en daarbij de ontwikkeling van een modulair winkelconcept in een stroomversnelling. De stal werd

verbouwd tot nieuwe landwinkel met vleeswerkingsruimte, slagerij, kaasverkoop en de mogelijkheid tot dag-horeca. Daarnaast werd er een veehouderijsysteem opgezet om stierkalfjes aan te houden voor opfok met weidegang en vond optimalisatie van de vleesverwerking op het eigen bedrijf plaats. Afke Baukje: "We hebben binnen het project ook veel aan promotie gedaan en interactieve manieren ontwikkeld om onze klanten te voorzien van informatie over de producten."

Modulair winkelconcept

Om zo'n waardeketen 2.0 succesvol uit te werken is het belangrijk dat de eigen producten goed en direct aan de consument afgezet kunnen worden. "Daarvoor hebben we een goed uitgedacht modulair winkelconcept ontwikkeld met een gezond financieel model. Om een volwaardig winkelassortiment te kunnen bieden, verkopen we naast onze eigen producten ook lokale en regionale producten, zoals groenten, jam en thee", vertelt Afke Baukje.

Fok en verwerking binnen eigen bedrijf

Een essentieel onderdeel van het project was het opzetten van een systeem om alle stierkalfjes die geboren worden op het eigen bedrijf op te fokken met weidegang in natuurgebieden en het vlees eveneens binnen het eigen bedrijf te verwerken en tot waarde te brengen. Verwerking vindt plaats door middel van dry aged-rijping. Dat is een proces waarbij het vlees in een speciale geklimatiseerde ruimte wordt gerijpt. Het krijgt daardoor een intensere smaak en malse textuur.

Afke Baukje beschrijft: "Om melk te produceren moet een koe om het jaar een kalf krijgen. Door de mannelijke kalfjes zelf op

"Het concept is kopieerbaar, maar men moet niet onderschatten hoe lang wij geknokt hebben om te kunnen doen wat we nu doen"

te fokken, wordt ook deze kringloop gesloten." De stierkalfjes worden 'ge-ost', oftewel gecastreerd en gaan de natuurgebieden in waar ze gedurende drie jaar worden aangehouden. Met het oog op de maatschappelijke discussie over een duurzamere en diervriendelijkere kalverindustrie is Boer Spierings een voorloper.

Transparantie

Boer Spierings wil mensen het vertrouwen geven in een goed stuk vlees. Een belangrijk onderdeel van het winkelconcept is dan ook transparantie. Door de start van een nieuwe landwinkel kan de gehele verwerking van het vlees uitgelicht worden. Afke Baukje vertelt: "De ruimtes in de winkel zijn hiervoor ook bewust ingedeeld met glazen wanden. Hierdoor stralen wij transparantie en eerlijkheid uit. Mensen zien de dieren op stal lopen achter de winkel of in de uiterwaarden van de Maas, ze zien ze hangen te rijpen in de cel en ze zien hoe ze uitgebeend en verwerkt worden. We hebben hier geen geheimen."

Korte waardeketen draagt bij aan duurzame landbouw en veeteelt (2/2)

Fysieke investering in verduurzaming en innovatie – Integraal duurzame toegevoegde waardeketen 2.0

Weet wat je eet

Wat betreft de slagerij maakt Boer Spierings duidelijke keuzes. Er wordt niet gekozen voor kant en klare producten en halffabricaten. Erwtensoepp is het enige product wat is voorgemaakt. Afke Baukje en Jasper geven hiermee een duidelijk signaal af: "Het is misschien niet de meest voor de hand liggende keuze, maar deze keuze is bewust. We willen dat de mensen zelf koken." Afke Baukje is ervan overtuigd dat dit de waarde die je aan voedsel hecht ten goede komt. Maar ook het gezondheidsaspect komt hierin naar voren. Je weet hierdoor precies wat je eet.

Kopieerbaar concept

Inmiddels is er binnen de sector breed kennisgenomen van dit modulaire winkelconcept. Momenteel wordt zelfs onderzocht of het nationaal uitgerold kan worden. Afke Baukje benadrukt: "Het concept is kopieerbaar, maar men moet niet onderschatten hoe lang wij geknokt hebben om te kunnen doen wat we nu doen. Het is niet zo dat je dit concept neerzet en dat het bedrijf morgen loopt. Meerwaarde creëren voor eigen producten is één, maar deze producten ook daadwerkelijk vermarkten vergt iedere dag heel hard werken." Wat de gesprekken met andere partijen zullen opleveren is momenteel nog onduidelijk. "Onze eigen identiteit behouden is daarbij het belangrijkste", sluit Afke Baukje af.

Toekomst

Ondanks dat de veehouderij niet altijd in een goed daglicht staat, staat Boer Spierings in de regio goed te boek. Afke Baukje geeft aan: "De veehouderij wordt steeds lastiger. Er komen steeds meer vragen rond verduurzaming en om het systeem aan te passen aan de markt vraag. Maar wij gaan met veel vertrouwen de toekomst

in. Wij zullen hierop voorsorteren en signalen blijven omzetten in concrete acties, zoals wij ook in dit project hebben gedaan. Onze intentie is om daarin altijd voorop te blijven lopen. Doordat je iedere dag in contact staat met de, soms kritische, consument zal dat ook wel moeten." Als vervolg daarop vertelt Afke Baukje: "Het volgende POP3 Brabant-project is inmiddels goedgekeurd." Het nieuwe project heet 'Meerwaarde uit de kringloop van de Blauwe Brabander voor ecologie, maatschappij en economie'. Op dit moment zet Boer Spierings nog altijd melk af naar Friesland Campina. In de toekomst zal dit niet anders zijn, maar Boer Spierings is voornemens deze afzet te minimaliseren door de kaasproductie op te schalen. De capaciteit moet hiervoor worden uitgebreid en het restproduct van deze kaas, de wei, zal met een automatisch systeem worden teruggevoerd aan het jongvee en de kalfjes. "Met de subsidie uit het nieuwe project hebben we hiervoor inmiddels een nieuwe kaasmakerij aangeschaft", vertelt Afke Baukje vol trots.

Kringloopwijzer helpt agrarische emissies verminderen (1/2)

Kennisoverdracht aan agrariërs – De bodemwijzer

De Nederlandse zuivelsector wil zich graag op een duurzame manier blijven ontwikkelen. Een van de instrumenten die zij inzet om een duurzame melkproductie te stimuleren, is de kringloopwijzer. Deze geeft de relatie aan tussen bodem, voer, koe en mest. Melkveehouders zijn verplicht om met behulp van zo'n kringloopwijzer de mineralenefficiëntie op het bedrijf in beeld te brengen en daarmee aan te tonen dat de hoeveelheid voer die de veestapel opeet en de gewasopbrengst per hectare met elkaar in balans zijn. Pascal Peeters van Peeters Financieel Advies ziet echter nog veel meer potentie in de kringloopwijzer als managementtool waarmee de melkveehouder zelf zowel op financieel als mestniveau winst kan behalen. De informatie die opgehaald wordt, kan ingezet worden voor het verminderen van emissies van nitraat, fosfaat en koolstof. Aanleiding voor Peeters om samen met Bram den Hollander – onderaannemer en directeur van IDV Advies Zuidwest – een POP3-projectaanvraag te doen voor kennisoverdracht aan agrariërs.

Project:
Peeters Financieel
Advies – Bodemwijzer

Projectpartners:
Peeters Financieel en Vastgoedadvies

Looptijd:
15 mei 2016 – 23 maart 2020

Financiering:
Europa: € 220.635
Privaat: € 64.335

Peeters en Den Hollander komen elkaar geregeld in het veld tegen. Beide zijn voorlopers in het combineren van mineralenbenutting en goed bodembeheer. Deze activiteiten versterken elkaar en zijn niet los van elkaar te zien. Door de benutting van de mineralen te verbeteren, verminderen de emissies naar grond- en oppervlaktewater. Peeters legt uit: "Het is heel simpel. Als een koe meer voedingsstoffen uit de bodem kan halen door de benutting van de mineralen te verbeteren, dan hoeft de ondernemer minder krachtvoer aan te schaffen. Dat is beter voor de portemonnee. Tegelijkertijd wordt de integrale kringloop op het bedrijf verbeterd en verminderen de emissies naar grond- en oppervlaktewater."

Schat aan informatie

Het project 'Bodemwijzer' is bedoeld om agrariërs inzicht te geven in de mogelijkheden die de kringloopwijzer biedt en hen te stimuleren deze bedrijfsmatig in te zetten. Peeters: "Momenteel worden de meeste kringloopwijzers ingevuld door de voerleveranciers of externe adviseurs. Het gaat er bij melkveehouders vooral om dat ze voldoen aan de normen die de zuivelindustrie stelt. Met de schat aan informatie die de kringloopwijzer verder nog oplevert, doen ze niets. Wij wilden hen zelf laten ervaren dat de kringloopwijzer gebruikt kan worden als managementtool waarmee hun bedrijfsvoering efficiënter uitgevoerd kan worden."

De ambitie van Peeters en Den Hollander rijkt verder dan de melkveesector. Ook andere agrarische ondernemers, zoals varkenshouders met maisland en akkerbouwers worden in het project meegenomen. Peeters licht toe: "Voor elke agrariër geldt dat een afweging van de kosten en baten zicht geeft op het financieel perspectief. In het project nemen we hem actief mee in het

financiële voordeel dat door goed gebruik van de kringloopwijzer kan worden behaald." Daar ligt ook duidelijk een drijfveer van Peeters. Met een achtergrond als boerenzoon, een studie aan de HAS Hogeschool en werkervaring in de accountancy, wil hij agrarische ondernemers helpen ondernemen; hen tools aanbieden en inzicht geven in hoe het ook zou kunnen.

Voeten in de klei

Den Hollander legt uit dat het traject een praktische en interactieve insteek heeft: "We zijn bij alle deelnemende ondernemers gestart met een nulmeting van de kringloopwijzer. Vanaf dat uitgangspunt hebben we in een zestal 'Bodemwijzer'-bijeenkomsten informatie gegeven over hoe en waar verbeterpunten te behalen zijn. In kleine groepen kregen de agrariërs kennis van beschikbare maatregelen en innovaties en hebben zij een kringloopwijzer, bodemwijzerplan en een organische stofbalans voor het eigen bedrijf gemaakt. Vervolgens zijn ze in hun eigen bedrijf aan de slag gegaan met de maatregelen. Daarnaast hebben we demodagen georganiseerd om teelttechnieken te bestuderen op het veld, zijn bodemonderzoeken verricht en zijn de gewassen gemeten en gewogen. Alle deelnemers waren enorm gemotiveerd om zelf met de tools te kunnen werken. Dat is ook wat bodemwijzer zo sterk maakt. De theorie wordt afgewisseld met daadwerkelijk met de voeten in de klei staan bij de ondernemer, kijken hoe de bodem er uit ziet." Peeters voegt toe: "Hoe langer de cursus loopt, hoe meer onze rol verandert van adviseur naar gesprekleider. De deelnemers leren van elkaar. Ze maken elkaar enthousiast om nieuwe maatregelen op te pakken. Dat is ook juist de doelstelling."

"Hoe langer de cursus loopt, hoe meer onze rol verandert van adviseur naar gesprekleider"

Moeilijke start

Toch kende het 'Bodemwijzer'-project een moeilijke start. De sector heeft de afgelopen tijd met veel nieuwe wetgeving te kampen gekregen. Daardoor was er bij een groot deel van de agrarische ondernemers weerstand om deel te nemen. "Voor ons is de toegevoegde waarde van de bodemwijzer helder, maar voor de agrarische ondernemer voelt het als de zoveelste verplichting. En met name een veehouder brengt het in verband met de verplichting die vanuit de zuivelindustrie is opgelegd. Het was dus niet gemakkelijk om onze doelgroep vanaf de start te overtuigen. We hebben het project kenbaar gemaakt door aanwezig te zijn op verschillende beurzen en daar uit te leggen dat het een hulpmiddel is en geen verplichting. Daarnaast werkt mond-tot-mond reclame heel goed. We hebben ondernemers nadrukkelijk uitgenodigd met de boodschap 'niet geschoten is altijd mis' en uiteindelijk is het goed gekomen", aldus Den Hollander.

Kringloopwijzer helpt agrarische emissies verminderen (2/2)

Kennisoverdracht aan agrariërs - De bodemwijzer

Vliegwiel

Peeters en Den Hollander hadden al langer het idee om iets met de kringloopwijzer te doen. "Maar het was een beetje het kip en ei verhaal", geeft Peeters aan. "Om zo'n traject goed op te kunnen zetten, is wel een investering nodig en de doelgroep moest eerst nog van de toegevoegde waarde overtuigd worden. De POP3-subsidie heeft ons de ondersteuning geboden om het project van de grond te krijgen. Het is echt een vliegwiel geweest om alles op gang te brengen. Toen zeiden we tegen elkaar "We gaan ervoor!"

Nog lang niet klaar

Inmiddels zijn alle doelstellingen van het project bereikt en is het basistraject gereed. "Wij staan klaar om de bodemwijzer verder uit te rollen en nieuwe reeksen bijeenkomsten neer te zetten", zegt Peeters trots. Daarnaast willen verschillende oud-deelnemers graag een vervolg. Dat zijn we aan het voorbereiden, waarbij we ook kijken naar nieuwe actuele onderwerpen. Het POP3-project mag dan wel zijn vastgesteld en afgerond. Wij zijn nog lang niet klaar met de bodemwijzer", sluit Peeters vol energie af.

Projectwebsite: peetersadvies.com

CONTACT

Stimulus Programmamanagement
Postbus 585
5600 AN Eindhoven

040 – 237 01 00

info@stimulus.nl

www.stimulus.nl

Stimulus Programmamanagement voert Europese, nationale en regionale subsidieprogramma's en fondsen uit in Zuid-Nederland en Vlaanderen.

FOTO'S

De Laarhoeve BV, Spierings Melkvee, Peeters Financieel en Vastgoedadvies, Stimulus Programmamanagement

VORMGEVING EN REALISATIE

WEBtima WEB en IT diensten

© Copyright 2021 Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend